

TÜRK KULAK BURUN BOĞAZ VE BAŞ BOYUN CERRAHİSİ DERNEĞİ TUKMOS 2024 KATKI VE İTİRAZ BİLDİRGESİ

Türk KBB ve BBC Derneği Yönetim Kurulu tarafından 2024 TUKMOS süreci detaylı bir şekilde birçok görüş alınarak değerlendirilmiş, Tıpta Uzmanlık Kurulu'na yapılacak öneri ve itirazlar olabildiğince özetlenerek aşağıda sunulmuştur. Uzmanlık eğitimi veren kliniklerin Başkanları/Eğitim sorumluları ile bu bildirme paylaşılmıştır. Tüm meslektaşlarımıza saygılarımızla arz ederiz.

2024 KBB TUKMOS süreci ile ilgili olarak;

- KBB **Alt dallarından** görüş istendi, raporlar alındı.
- **Yeterlik, Akreditasyon ve Eğitim** Kurulundan görüş istendi, raporlar alındı.
- WhatsApp ve benzeri sosyal medya öneri/görüş dökümü alındı.
- Önceki süreç/toplantı ve benzeri raporları gözden geçirildi.
- **TUK** yönetmelik/kararları incelendi.
- Avrupa Tıp uzmanları Birliği (**UEMS**) çekirdek eğitim müfredatı gözden geçirildi.
- Hukuksal durumlar gözden geçirildi.
- Bireysel görüşler, talep ve öneriler alındı.

Süreçle ilgili en önemli problemlerin tespiti yapıldı;

- Bilgi eksikliği ve kirliliği
- Kavram karmaşası / ortak dil kullanılmaması
- Kanıt düzeyi düşüklüğü; tekil örnekler, yanlış uygulamaların genellenmesi
- Tek yönlü / duygusal bakışlar (çıkar çatışması)
- Tepkisel yanıt / söz / tartışma ve gerginlikler
- Pratikteki hata ve yanlışların göz ardı edilmesi

KBB TUKMOS'UNA KATKI VE İTİRAZLAR

1. TUKMOS Giriş bölümü ilk paragrafta işaretli cümlelerin eklenmesi;

- Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Bölgesinde fonksiyonel ve estetik kazanımların sağlanmasını hedefler. Kulak Burun ve Boğaz Hastalıkları uzmanı; dış-orta-iç kulak, burun, paranasal sinüsler, nazofarenks, orofarenks, hipofarenks, oral kavite, larenks, servikal özefagus, trakea, ön kafa tabanı, orta kraniyal fossa, arka kraniyal fossa, yüz, baş ve boyunun konjenital, edinsel, travmatik, enfeksiyöz, enflamatuvar, alerjik, onkolojik ve morfolojik hastalıklarının ve işitme, anlama, koku, tat, denge, ses, konuşma, yutma bozukluklarının tanısını koyabilen, **baş boyun ve yüz bölgesinde fonksiyonel ve estetik kazanımları sağlayabilen**, belirlenmiş klasik ve teknolojik yöntemlerle tedavi ve izlemine uygulayabilen, uzmanlık belgesi almış tıp doktorudur.

2. Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi adının kullanılması;

Temel alınan UEMS ORL ETR içeriğine bakıldığında, uzmanlık tanımı başlığı altında: “Her ne kadar çoğu Avrupa ülkesinde 2005/36/EC Direktifi Ek V'e göre -Kulak Burun ve Boğaz- olarak tanımlansa da, bu uzmanlık bazı ülkelerde Baş ve Boyun ile ilgili yeterliliklerin yer aldığı Avrupa'daki uygulamaya uygun olarak Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi olarak da tanımlanmaktadır. Baş Boyun Cerrahisi, Kulak Burun ve Boğaz cerrahlarının eğitim müfredatının ve klinik uygulamalarının bir parçasıdır.” ifadesi bulunmaktadır. (Bkz. UEMS ORL, ETR, 2020, Definition of ORL Specialty). Uzmanlığın denkliği, üye ülkeler arasında işgücü hareketliliğinde diplomalar arasındaki farkların ortadan kaldırılması, uzmanların uluslararası dolaşımı, gelecekte Baş Boyun Cerrahisi üst ihtisas olanaklarından faydalanabilme noktasında hak kaybı yaşanmaması, bilgi ve görgü paylaşımı ve sağlık turizminin geliştirilmesi için, ülkemizde uzmanlık eğitimi alan hekimlerin güncel durumun gerisinde kalmaması açısından, müfredat içeriğinin bu yönüyle vurgulanması önem arz etmektedir.

Baş boyun cerrahisi ile ilgili yetkinliklerin eğitim müfredatının içinde olması nedeniyle UEMS üyesi bazı ülkelerde -Baş Boyun Cerrahisi- isim eki eklenmiş ve uzmanlık ismi “Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Uzmanlığı” olarak resmîyet kazanmıştır. Baş Boyun Cerrahisine yönelik işlem ve uygulamalar, Kulak Burun ve Boğaz Hastalıkları uzmanlık eğitim müfredatının ve klinik uygulamalarının bir parçasıdır ve uzmanlık eğitim süresince verilen temel eğitimin içerisinde yer almaktadır.

Kaynak: https://www.uems.eu/_data/assets/pdf_file/0017/123803/UEMS-2020.31-European-Training-Requirements-in-ORL.pdf

3. Klinik yetkinlikler bölümünde; ETT olan aşağıdaki maddelerin TT olarak değiştirilmesi.

- Derin Boyun Enfeksiyonları, TT olarak düzeltilmesi.
- Çene ve Dişlerin Malign Tümörleri, TT olarak düzeltilmesi.
- Tiroid Malign Hastalıkları Cerrahisi, TT olarak düzeltilmesi.
- Paratiroidin malign hastalıkları, TT olarak düzeltilmesi.
- Malign Larenks Tümörleri, TT olarak düzeltilmesi.
- Trakeal Tümörler, TT olarak düzeltilmesi.
- Pediatrik KBB, Tümörler, TT olarak düzeltilmesi.
- Alerjen Spesifik İmmünoterapi, TT olarak düzeltilmesi.

Bu uygulamalar temelde primer olarak KBB hekimleri tarafından uygulanan yetkinliklerdir. Gereğinde Multidisipliner değerlendirme mutlaka yapılmaktadır, fakat her hasta özelinde Ekip çalışması ihtiyacı olmamaktadır. Hukuksal anlamda sorunlara neden olabilecek bu yetkinliklerin düzeltilmesini talep etmekteyiz.

Kaynak:

<https://transfer.saglik.gov.tr/index.php/s/7TBX48wHcctxgHZ?dir=undefined&openfile=792316>

4. Girişimsel Yetkinlik Baş Boyun Bölümüne eklenmesi gerekenler; (Bu işlemler Baş Boyun bölgesine özel bir şekilde KBB pratiğinde uygulanmaktadır. Oral kavite, faringeal ve laringeal defektler özellikle fonksiyonel özelliklerin göz önünde bulundurulması ve ses, yutma, havayolu bütünlüğü gibi KBB pratiğinde çok önemli olan ve iyi bilinen fonksiyonların korunması ve bunlara uygun yapılabilmesi için kendi yada ek ekip ile yapması daha uygundur. Oluşan defektin organ ve bölgeye özel bir şekilde dizayn edilmesi ve uygulanması gerekmektedir, cilt ve benzeri defektlere kıyasla farklılıklar içermektedir. Bu işlemlerin önemli bir kısmı pratikte sadece veya çoklukla KBB tarafından uygulanan cerrahilerdir.).

Eklenmesi önerilenler ve düzeyleri;

Cerrahi	Düzyey	Eğitim Yılı	Yöntem	Değerlendirme	Donanım	Portföy Hedefi
Parafarengial bölge kitle ve tümör cerrahisi	2	5	4.1.1.	5.1.1.1.	7.3.15.	
Üst hava ve sindirim yolu tümör ve kitlelerinin transoral cerrahileri	2	5	4.1.1.	5.1.1.1.	7.3.15.	
Stiloid proses cerrahisi	2	5	4.1.1.	5.1.1.1.	7.3.15.	
Baş boyun bölgesi vasküler tümör ve lezyonlarının cerrahileri	2	4	4.1.1.	5.1.1.1.	7.3.15.	
Baş boyun bölgesi konjenital tümör ve lezyon cerrahileri	2	4	4.1.1.	5.1.1.1.	7.3.15.	

Baş boyun bölgesi nörojenik tümör ve lezyon cerrahileri	2	5	4.1.1.	5.1.1.1.	7.3.15.	
Larengofarenjektomi	2	5	4.1.1.	5.1.1.1.	7.3.15.	
Larengofarengoözefajektomi	2	5	4.1.1.	5.1.1.1.	7.3.15.	
Serbest doku flebi	2	5	4.1.1.	5.1.1.1.	7.3.15.	
Tükürük bezlerinin cerrahi tedavileri	3	4	4.1.1.	5.1.1.1.	7.3.15.	

5. Ayrıca ek olarak Girişimsel Yetkinlikler bölümünde;

- Baş boyun bölümünde Dil Kökü RF uygulaması yetkinliğinin 3'ten 4 çıkarılması.
- Pediatrik KBB bölümünde Pediatrik Trakeotomi yetkinliğinin 3'ten 4 çıkarılması.
- Larengoloji bölümünde; Stroboskopi, Fonksiyonel endoskopik yutma değerlendirme, Ses kaydı ve arşivleme yetkinliklerinin 3'ten 4 çıkarılması.

Dil ve Konuşma Terapisi Lisans ulusal çekirdek eğitim programına bakıldığında, ses ve yutmanın enstrümental değerlendirmelerinin yetkinlik 4 düzeyinde oldukları görülmektedir (DKT-UÇEP 2016; s. 25). Lisansüstü eğitimde bu yetkinliğin 4 seviyesinde olmasını önermekteyiz.

- Larengoloji bölümünde, Ses Konuşma ve Yutma Bozuklukları Derneğinin de önerisi ile aşağıdaki uygulamaların girişimsel yetkinlikler bölümüne eklenmesi;
  - i. Larengeal EMG: Düzey 4; Eğitim yılı 4; Yöntem 4.2.1.3; Değerlendirme 5.3.1.2; Donanım 7.3.15.; Portföy Hedefi 5.
  - ii. Larengeal Enjeksiyon: Düzey 4; Eğitim yılı 4; Yöntem 4.2.1.4; Değerlendirme 5.3.1.2; Donanım 7.3.15.; Portföy Hedefi 5.
  - iii. Özefageal Enjeksiyon: Düzey 4; Eğitim yılı 4; Yöntem 4.2.1.4; Değerlendirme 5.3.1.2; Donanım 7.3.15.; Portföy Hedefi 5.
  - iv. Özefagus Cerrahisi: Düzey 4; Eğitim yılı 4; Yöntem 4.2.1.4; Değerlendirme 5.3.1.2; Donanım 7.3.15.; Portföy Hedefi 2.

Bu uygulamalar, KBB uzmanlarının yaptıkları yetkinlikler içerisinde yer almaktadır. Bu uygulamalar lokal veya genel anestezi altında yapılabilmektedir. Bu uygulamaların yapıldığı larenks, farenks ve özefagus bölgesi, cerrahi branşlar içinde KBB hekimlerinin anatomisini, fizyolojisini ve patolojilerini oldukça iyi bildikleri ve uzmanlık eğitim süreçlerinde KBB kliniklerinde bu bölgelerin hastalıklarını ve bozuklukları ile sıkça karşılaştıkları alanlardır. Dolayısıyla buralara yapılan girişimsel işlemlerin TUKMOS içerisinde yer alması gerekmektedir.

6. TUKMOS girişimsel yetkinlik **Maksillofasiyal bölümü** ile ilgili olarak;

Güncel KBB Hastalıkları TUKMOS müfredat taslağı askıya çıkarılmadan Kulak Burun Boğaz uzmanlarından oluşan bir komite uzun süreler çalışarak bir müfredat oluşturmuşlardır. Bu çalışma sırasında 2015 yılında hazırlanan müfredat esas alınmıştır. Ayrıca 2020 yılında tüm Avrupa'da kullanılmak üzere UEMS-KBB tarafından hazırlanmış, UEMS Merkezi tarafından onaylanmış müfredattan yararlanılmıştır. Daha sonra bu hazırlanan müfredat programı KBB Baş Boyun Cerrahisi Derneği yönetim kurulu tarafından onaylanmıştır. Bu şekilde tarafınıza gönderilen müfredat programında önemli ve kabul edilmesi mümkün olmayan bir değişiklik yapılmıştır. Askıya çıkan çekirdek eğitim müfredatımızdaki **"Fasiyal Plastik Cerrahi"** alt başlığımızın **"Maksillofasiyal"** alt başlığı ile değiştirildiği görülmüştür. Bu alt başlık Kulak Burun Boğaz Hastalıkları uzmanlığından ziyade ülkemizde olmayan yurtdışında diş hekimliği üzerine tıp eğitiminin alındığı Oral ve Maksillofasiyal Cerrahi uzmanlığına ait bir alt başlıktır.

Bununla ilgili itirazımızın detayları aşağıdadır.

Yüz Plastik Cerrahisi alt başlığının tarihsel alt yapısı

Yüz Plastik Cerrahisi: Avrupa Birliği Ülkelerinde resmi fellowship programları olan ve üyesi olduğumuz **Avrupa Tıp uzmanları Birliği (UEMS)** tarafından çekirdek eğitim müfredatında Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalına ait bir bilim dalıdır. UEMS, üye ülkelerin uzmanlık müfredatlarını belirlediği gibi Türkiye’de de tüm Anabilim Dallarımızın tanıdığı tüm ana dallara ait Avrupa Board sınavını yapmaya yetkilidir.

Avrupa Tıp Uzmanları Birliği (UEMS-ORL) Kulak-Burun-Boğaz Hastalıkları Grubu, 2010 yılındaki Malta toplantısında Kulak-Burun-Boğaz Hastalıkları uzmanlık alanının alt dallarını aşağıdaki şekilde güncellemiştir:

1. Otoloji / Nörootoloji
2. Rinoloji / Allerji
3. Baş ve Boyun Cerrahisi
4. Yüz Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi
5. Pediatrik otolaringoloji
6. Odyoloji / Vestibuloloji
7. Foniatri / İletişim bozuklukları

Burada da görüldüğü gibi 5 temel cerrahi alt daldan bir tanesi "Yüz Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi"dir. 2 Ekim 2014 tarihinde Dubrovnik’te UEMS-ORL toplantısında alınan bir kararla Kulak-Burun-Boğaz ve Baş-Boyun Cerrahisi asistan karnesi revizyonu kabul edilmiş, yeni karnede “Yüz Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi’nin”, otoloji, rinoloji ve baş-boyun cerrahisi gibi bir alt bölüm olması konusu karara bağlanmıştır.

TUKMOS çalışmaları sonrasında ortaya çıkan müfredat programında, 2015 yılından beri UEMS müfredatıyla uyumlu bir şekilde Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalının alt bilim dallarından birisi Yüz Plastik Cerrahisidir.

Ayrıca 1 Ocak 2015 tarihinde yürürlüğe giren “Türk Tabipler Birliği Hekimlik Uygulamaları Veritabanında” yüz plastik cerrahi uygulamaları detaylı bir biçimde Kulak-Burun-Boğaz Hastalıkları altında yerini almıştır.

2015 yılından beri UEMS müfredatıyla uyumlu bir şekilde Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalının alt bilim dallarından birisi Yüz Plastik Cerrahisidir. Düzenli olarak yapılan güncellemelerin son hali, 11.09.2019 tarihinde kabul edilen Kulak Burun Boğaz Çekirdek Eğitim Müfredatının alt başlıklarından biri “Fasiyal Plastik Cerrahi”dir.

2020 yılında revize edilen UEMS Oto-Rhino-Larygology-Head and Neck Surgery Logbook’unda bu girişimleri kapsayan başlık “**Fasiyal Plastik ve Estetik Cerrahi**” olarak geçmektedir.

Mevcut isimlendirmemiz tam olarak doğru iken herhangi bir gerekçe belirtmeden “Fasiyal Plastik Cerrahi” alt başlığımızın “Maksilofasiyal” alt başlığı ile değiştirildiği görülmüştür. Bu alt başlık Kulak Burun Boğaz Hastalıkları uzmanlığından ziyade ülkemizde olmayan Avrupa’da bazı ülkelerde mevcut uzmanlık ismidir. “Oral ve Maksillofasiyal Cerrahi” diş hekimliği üzerine uzun süren bir tıp eğitiminin alınarak elde edilen bir ünvanıdır. Maksillofasiyal başlığı yüz plastik cerrahisi işlemlerinin ve ameliyatlarının çoğunu içermemektedir. Bu isimlendirmenin dünyada KBB altında bir karşılığı olmadığı gibi, bizim müfredatta karşısına yazılmış işlemleri de içermemektedir. Dünyanın her yerinde bu ameliyatlar yüz plastik cerrahisine aittir. Maksillofasiyal cerrahi başlığı yüz plastik cerrahi girişim ve ameliyatları tam olarak içermemektedir.

Tüm dünyada yayınlanan klasik KBB kitaplarında alanımızla ilgili konular “Fasiyal Plastik Cerrahi” ismiyle yazılmıştır. Örnek vermek gerekirse, “Bailey’s Head and Neck Surgery Otolarygology” isimli kulak burun boğaz ders kitabında yukardaki işlemler “**Facial Plastic and Reconstructive Surgery**” alt bölüm başlığında toplanmıştır. Bu işlemler ilk baskısı 1908 yılında yayınlanmış başka bir kulak burun boğaz ders kitabı olan “Ballenger’s Otorhinolarygology Head and Neck Surgery”de de “**Facial Plastic and Reconstructive Surgery**” alt bölüm başlığında toplanmıştır. Bir başka kulak burun boğaz ders kitabı olan “Clinical Manual of Otolarygology”de de “**Facial Plastic and Reconstructive Surgery**” alt bölüm başlığında toplanmıştır. Bir başka kulak burun boğaz ders

kitabı olan “ENT—Head and Neck Surgery: Essential Procedures”de “**Reconstructive Plastic Surgery of the Face**” alt bölüm başlığında toplanmıştır. Bu işlemler ile ilgili sorular kulak burun boğaz bord sınavı hazırlık kitabı olan “Otolaryngology–Head and Neck Surgery Rapid Clinical and Board Review”de “**Facial Plastic and Reconstructive Surgery**” alt bölüm başlığında toplanmıştır. Yine bu işlemler bir başka kulak burun boğaz ders kitabı olan “Head and Neck Surgery”de “**Facial Plastics**” alt bölüm başlığında toplanmıştır.

Ülkemizde hukuksal yetkinlikler konusunda yegane referans olan TUKMOS’un ilk yayınlandığı 2015 versiyonundan itibaren KBB listesinde her daim var olan “Yüz Plastik Cerrahi” başlığı, askıya çıkan versiyonda "Maksillofasiyal" olarak değiştirilmesi, daha önce her yönüyle Avrupa ve Amerika KBB müfredatlarına paralel olarak hazırlanmış olan TUKMOS müfredatımızdaki ameliyatlara/işlemler ile çelişen Maksillofasiyal başlığının konulması, uygulamalarda büyük zorluklar ve yetki sorunları çıkarma riski taşımaktadır.

Özetle:

- 1- UEMS, üye ülkelerin uzmanlık müfredatlarını belirlediği gibi Türkiye’de de tüm Anabilim Dallarımızın tanıdığı tüm ana dallara ait Avrupa Board sınavını yapmaya yetkilidir. UEMS’nin belirlediği KBB müfredatında ve asistan logbook’unda “Yüz Plastik ve Estetik Cerrahi” alt başlığının bulunması.
- 2-2015’den 2019’a kadar varyasyonları yayınlanan TUKMOS KBB müfredatlarında “Yüz Plastik Cerrahi” alt başlığının bulunması.
- 3-2015 tarihinde yürürlüğe giren “Türk Tabipler Birliği Hekimlik Uygulamaları Veritabanında” yüz plastik cerrahi uygulamaları detaylı bir biçimde Kulak-Burun-Boğaz Hastalıkları altında yerini alması.
- 4-Dünyada kabul görmüş tüm KBB textbook’larında “Yüz Plastik Cerrahi” bölüm başlıklarının yer alması.
- 5- Yetkinlik kapsamı bakımından Yüz Plastik Cerrahi alt başlığının yerine önerilen Maksillofasiyal isminin uygun olmaması.

Nedenleriyle, TUK komisyonundan, taslak KBB müfredatında, Maksillofasiyal cerrahi” alt başlığının tekrar eskisi gibi “Yüz Plastik Cerrahisi” ile değiştirilmesi, eğer bir değişiklik yapılmak isteniyorsa da, yerine UEMS logbook’unda yazdığı üzere “**Yüz Plastik ve Estetik Cerrahisi**” olarak değiştirilmesini önermekteyiz.

7. Mevcut Maksillofasiyal bölümüne girişimsel yetkinlik olarak saç ekimi, gamze estetiği, lipektomi (bişektomi) ve boyun germe işlemlerinin eklenmesini önermekteyiz;
  - i. Gamze estetiği, Düzey 3; Eğitim yılı 4; Yöntem 4.2.1.3; Değerlendirme 5.3.1.2; Donanım 7.3.15.; Portföy Hedefi 1.
  - ii. Saç ekimi, Düzey 3; Eğitim yılı 4; Yöntem 4.2.1.3; Değerlendirme 5.3.1.2; Donanım 7.3.15.; Portföy Hedefi 1.
  - iii. Lipektomi, Bişektomi, Düzey 3; Eğitim yılı 4; Yöntem 4.2.1.3; Değerlendirme 5.3.1.2; Donanım 7.3.15.; Portföy Hedefi 1.
  - iv. Boyun germe, Düzey 3; Eğitim yılı 4; Yöntem 4.2.1.3; Değerlendirme 5.3.1.2; Donanım 7.3.15.; Portföy Hedefi 1.
8. Rinoloji bölümünde “Alt konka cerrahisi” nin “Tüm konka cerrahisi” şeklinde değiştirilmesi.
9. Pediatrik KBB bölümünde “Üst Solunum ve Sindirim Yolları Tümörlerinde Endoskopik Lazer Cerrahisi” nin “**Üst Solunum ve Sindirim Yolları Tümör ve Patolojilerinde Endoskopik Lazer Cerrahisi**” şeklinde değiştirilmesi. Pratikte sadece tümörler değil konjenital ve edinsel diğer hastalıklar içinde Lazer cerrahileri uygulanmaktadır.

Son olarak;

Özellikle TUKMOS’un amaç ve hedeflerinin daha detaylı vurgulanması, minimal düzeyi ve Uzmanlık Öğrencisi yetiştirmeyi hedef alması gerektiğini ve primer amacının bu olduğunun vurgulanması yararlı olacaktır. Girişimsel yetkinliği 1 olan bir uygulamanın uzman/eğitici

tarafından yapılıp yapılamayacağı, yapılacaksa hangi düzeye kadar (acil yada elektif, girişimsel yetkinlik 2-3-4) yapılabileceği net değildir. TUKMOS metni sıklıkla bir branşın yetkinliklerinin seviyesini tanımladığı şekli ile algılanmakta, yetkinlik yüksekse primer branş odur algısı oluşmakta, yetkinlik düşük ise uzmanlar uyguladıklarında hukuksal olarak sorun yaşayacağı kaygısı oluşmaktadır. Hukuktaki uygulama ve davalar ve kararlar Hekimleri kavram ve yetkinlik karmaşasında bırakmaktadır. Yetkinlik ve Hukuksal kaygılar, eğitim kurumlarının TUKMOS'a göre eğitim vermelerini ve bu yetkinlik ve hedefleri tamamlayabilmelerini güçleştirebilmekte, bazı kurumlar için imkânsız hale getirebilmektedir. Uzmanlık eğitimi Akreditasyon süreçlerini de olumsuz etkileyebilmektedir.

Çekirdek müfredat / Yetkinlik ve Eğitim/Hukuk ayrımlarının ayrı ayrı yapılması, yazılı olarak bu durumların açıklanması bu konudaki birçok yanlış anlaşılma ve uygulamanın önüne geçebilir kanaati oluşmuştur.

Türk Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Derneği olarak Tıpta Uzmanlık Kurulu'na saygılarımızla arz ederiz.

DiĞER BÖLÜMLERİN TUKMOS'UNA İTİRAZLAR

PLASTİK CERRAHİ;

1. Girişimsel yetkinlikler bölümündeki “Diğer Tükürük Bezi Tümörlerinin Cerrahi Tedavisi” başlığının detaylandırılması ya da kaldırılması önerisindeyiz. Zira içerik net değildir, tükürük bezleri larinks, faringeal alanlar olmak üzere üst solunum yolu ve dijestif trakt boyunca her yerde mevcuttur.
2. Girişimsel yetkinlikler bölümündeki “Diğer Baş Boyun Tümörlerinin Cerrahi Tedavisi” Baş boyun bölgesindeki laringeal, faringeal, boynun primer ve konjenital lezyonları gibi birçok farklı vasküler, nörejenik, dijestik ve solunum yolu patolojilerini kapsayabilecek, son derece geniş bir başlıktır, yanlış anlama ve uygulamalara neden olabilir. Bu nedenle çıkarılması ve daha net tanım kullanılması doğru olacağı kanaatindeyiz.
3. Girişimsel yetkinlikler Estetik cerrahi başlığı altında olan; Konka cerrahisi (Yetkinlik düzeyi 4), Endoskopik nazal cerrahi (Yetkinlik düzeyi 2). “Endoskopik Nazal Cerrahi” ve “Konka Cerrahisi” tamamen ayrı bir alan olan rinoloji ile ilgilidir ve konka ve sinüsler ve tümör cerrahileri olmak üzere bir çok farklı ve ayrı ayrı tanımlanmış cerrahiyi kapsayan bir isimdir. Bu nedenle kaldırılmasının ve yapılması planlanan işlemin adının yazılmasının doğru olacağı kanaatindeyiz. Bu yetkinlikler hem Avrupa Birliği PREC Müfredatında (UEMS2015/29-PRAS) hem de Birleşik Krallık PREC müfredatında da (ISCP 2021-PSC)(1) bulunmamaktadır. Avrupa Tıp Uzmanları Birliği Müfredatlarına bakıldığında bu yetkinlikler UEMS ORL Müfredatında (2) bulunmaktadır.

Kaynak: 1. https://www.uems.eu/__data/assets/pdf_file/0006/44439/UEMS-2015.29-European-Training-Requirements-Plastic,-Reconstructive-and-Aesthetic-Surgery-PRAS.pdf

2. <https://www.iscp.ac.uk/media/1109/plastic-surgery-curriculum-aug-2021-approved-oct-20.pdf>

GÖZ HASTALIKLARI;

1. Girişimsel yetkinlikler bölümündeki “Alt Konka Medializasyonu”, “Parsiyel Orta Konka Rezeksiyonu” cerrahileri göz sahasının dışında kalan burun için endoskopik uygulamalardır.

AĞIZ, DIŞ VE ÇENE CERRAHİSİ;

1. Yetkinlik listesindeki boyun bölgesi girişimsel ve önemli ve riskli bir tıbbi işlem olan Trakeostominin çıkarılması gerektiğini düşünmekteyiz.
2. Girişimsel yetkinlikler bölümündeki “Dudak, Damak ve Alveol Yarığı Onarımları” başlığından Dudak bölümünün çıkarılması; yumuşak doku ve cilt bölgesinde yer alması, dişlerle ilgili olmaması ve diş hekimliği alanı dışında yer alması nedeniyle önerilmiştir.

3. Girişimsel yetkinlikler bölümündeki “Non-Odontojenik Tümörler” başlığı içerik olarak oldukça geniş bir tümör gurubunu, oral kavitenin diğer tıbbi tümörlerini kapsamaktadır, kapsayabilir. Fonksiyonel açıdan son derece önemli olan bir sahada bu tabir yerine Non-Odontojenik isminin değişmesi yada detaylandırılması faydalı olacaktır.
4. Girişimsel yetkinlikler bölümündeki “AĞIZ DİŞ ÇENE VE İLİŞKİLİ DOKULARIN DESTEKLEYİCİ VE TAMAMLAYICI UYGULAMALARI” başlığı çok geniş olup, tam olarak neyi içerdiği belli olmayan, bölgedeki her tür uygulamaya çekilebilecek bir kavramdır. Diğer branşların yaptığı gibi hangi bölgeye hangi amaçla yapılacağı detaylandırılması gereklidir kanaati oluşmuştur. Başlık altındaki yine Botulinum Toksin Uygulamaları, Yumuşak Doku Augmentasyonu, Diğer Uygulamalar (PRF, PRP, Kök Hücre vb.) hangi bölgeye hangi amaçla uygulanacağı belirtilmediği takdirde tüm yüz ve boyun bölgesi uygulamalarını kapsadığı algısına yol açabilir.

BEYİN VE SINİR CERRAHİSİ;

1. Girişimsel yetkinlikler bölümündeki “Boyun Diseksiyonu” boyundaki lenf nodlarının tümör metastazı nedeniyle proflaktik ya da terapötik çevre yapılar ile birlikte eksizyonunu içeren bir cerrahidir. Burası için “Boyun eksplorasyonu” kavramı ilgili branşın hedef ve amaç ve uygulamaları için yeterli ve daha doğru tanım olacağı kanaatindeyiz. Boyun diseksiyonu tanımı yazım dili hatası başlığı altında değerlendirilmiştir.

Kaynak:

1. https://www.uems.eu/_data/assets/pdf_file/0006/154185/UEMS-2021.37-European-Training-Requirements-in-Neurosurgery.pdf

GENEL CERRAHİ;

1. Girişimsel yetkinlikler Endokrin Hastalıkları Cerrahisi bölümündeki “Boyundan Kitle eksizyonu” oldukça geniş bir kavramdır. Ayırıcı tanısında çok farklı hastalık, tümör ve kitleleri barındıran bu bölgenin kitlelerine yaklaşım bütüncül ve tüm olası kitleler göz önüne alınarak yapılmalıdır. Diğer türlü pratikte ciddi hatalı yönetimlere neden olunabilmektedir. Bu çok genel kavram yerine ne kastedildi ise bunun içeren ve tanımlayan bir cerrahi tanımı yapılmalıdır kanaatindeyiz. Boyunda kitlenin tanısız sürecindeki muayenesinin dahi yapılamadığı, boyun kitlesi klinik yetkinliği olmadan girişimin uygulandığı görülmektedir. Klinik yetkinlik olmadan girişimsel yetkinlik olmaz, klinik yetkinlik olabilmesi içinde tam bir kulak burun boğaz ve baş boyun muayenesi gerekmektedir. Bunun dışında şayet kastedilen tiroid/paratiroid hastalıkları ise bu hastalıklarda boyundan kitle eksizyonu veya lap eksizyonu olmaz, boyun diseksiyonu olur. Tiroid/paratiroid patolojisinde olan boyun kitlelerinde konsültasyon ile radyolojik görüntüleme eşliğinde biyopsi ve/veya tiroglobulin yıkama sonucuna göre eğer bir girişim gerekiyorsa yapılması gereken girişim boyun diseksiyonudur ve ilgili girişimsel yetkinlik zaten tanımlanmıştır. Bu sebeple bu 2 girişimsel yetkinlik çıkartılmalı görüşü benimsenmiştir.
2. Girişimsel yetkinlikler bölümündeki “Radikal boyun diseksiyonu” SKM, İJV ve 11.kraniyal siniri içermesi nedeniyle geniş ve kapsamlı bir lateral boyun diseksiyonudur. Bu nedenle Santral bölge diseksiyonu içinde kalınması önerisindeyiz.